

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

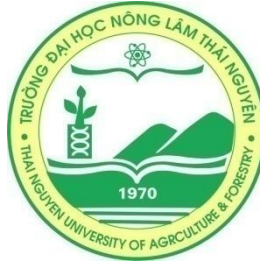
ĐẶNG MINH VIỄN

**NGHIÊN CỨU MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM
DỊCH TỄ BỆNH SÁN LÁ GAN Ở TRÂU, BÒ NUÔI
TẠI TỈNH LẠNG SƠN VÀ ĐỀ XUẤT
BIỆN PHÁP PHÒNG TRỊ**

LUẬN VĂN THẠC SĨ THÚ Y

THÁI NGUYÊN - 2016

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

ĐẶNG MINH VIỄN

**NGHIÊN CỨU MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM
DỊCH TỄ BỆNH SÁN LÁ GAN Ở TRÂU, BÒ NUÔI
TẠI TỈNH LẠNG SƠN VÀ ĐỀ XUẤT
BIỆN PHÁP PHÒNG TRỊ**

**Chuyên ngành: Thú y
Mã số: 60.64.01.01**

LUẬN VĂN THẠC SĨ THÚ Y

Người hướng dẫn khoa học: TS. ĐỖ QUỐC TUẤN

THÁI NGUYÊN - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Tôi xin cam đoan rằng các thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc và mọi sự giúp đỡ đã được cảm ơn.

Tác giả luận văn

Đặng Minh Viễn

LỜI CẢM ƠN

Với lòng biết ơn sâu sắc, tôi xin bày tỏ lời cảm ơn chân thành tới **TS. Đỗ Quốc Tuấn** người đã tận tình hướng dẫn, giúp đỡ tôi trong quá trình thực hiện và hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ của các thầy, cô giáo trong bộ môn Ký Sinh Trùng - Khoa Chăn nuôi - Thú y; các thầy, cô giáo trong Phòng Đào tạo - Trường Đại Học Nông Lâm Thái nguyên và các thầy, cô giáo đã giảng dạy tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu khoa học vừa qua.

Xin chân thành cảm ơn gia đình, bạn bè và đồng nghiệp đã giúp đỡ, động viên tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu để hoàn thành luận văn này.

Tác giả luận văn

Đặng Minh Viễn

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
DANH MỤC CÁC HÌNH	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu của đề tài	2
3. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn.....	2
Chương 1. TỔNG QUAN NGHIÊN CỨU	3
1.1. Cơ sở khoa học của đề tài	3
1.1.1. Vị trí của sán lá gan trong hệ thống phân loại động vật học	3
1.1.2. Đặc điểm hình thái của sán lá gan	3
1.1.3. Vòng đời của sán lá gan	4
1.1.4. Đặc điểm dịch tễ bệnh sán lá gan.....	7
1.1.5. Bệnh lý và triệu chứng bệnh sán lá gan ở trâu, bò.....	8
1.1.6. Chẩn đoán bệnh do sán lá gan gây ra.....	11
1.1.7. Phòng và trị bệnh	12
1.2. Tình hình nghiên cứu trong nước và nước ngoài.....	13
1.2.1. Tình hình nghiên cứu trong nước.....	13
1.2.2. Tình hình nghiên cứu ở nước ngoài	16
Chương 2. ĐỐI TƯỢNG, PHẠM VI, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG	
PHÁP NGHIÊN CỨU	18
2.1. Đối tượng và địa điểm nghiên cứu.....	18
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu	18
2.1.2. Địa điểm nghiên cứu	18
2.1.3. Thời gian nghiên cứu: Từ tháng 8 /2015 đến tháng 8 /2016.	18

2.2. Vật liệu nghiên cứu	18
2.2.1. Mẫu vật nghiên cứu.....	18
2.2.2. Dụng cụ và hoá chất.....	18
2.3. Nội dung nghiên cứu	19
2.3.1. Điều tra về điều kiện tự nhiên, xã hội và tình hình phát triển chăn nuôi trâu, bò ở tỉnh Lạng Sơn trong 5 năm gần đây	19
2.3.2. Điều tra các yếu tố ảnh hưởng đến sự lưu tồn và phát triển của sán lá gan ở các địa điểm nghiên cứu.....	19
2.3.3. Nghiên cứu tình nhiễm sán lá gan ở trâu bò tại 03 huyện, thành phố của tỉnh Lạng Sơn	19
2.3.4. Tỷ lệ, cường độ nhiễm sán lá gan ở trâu, bò tại 03 huyện, thành phố của tỉnh Lạng Sơn	19
2.3.5. Nghiên cứu vật chủ trung gian của sán lá gan	19
2.3.6. Nghiên cứu các biện pháp phòng trừ	19
2.4. Phương pháp nghiên cứu.....	20
2.4.1. Điều tra về điều kiện tự nhiên, xã hội và tình hình phát triển chăn nuôi trâu, bò ở tỉnh Lạng Sơn trong 5 năm gần đây	20
2.4.2. Điều tra các yếu tố ảnh hưởng đến sự lưu tồn và phát triển của sán lá gan ở các địa điểm nghiên cứu	20
2.4.3. Nghiên cứu tình nhiễm sán lá gan ở trâu bò tại 03 huyện, thành phố của tỉnh Lạng Sơn.....	21
2.4.4. Tình hình nhiễm sán lá gan ở trâu, bò một số huyện, thành phố thuộc tỉnh Lạng Sơn (Qua xét nghiệm phân)	22
2.4.5. Nghiên cứu tình hình nhiễm ấu trùng sán lá gan ở ốc <i>Limnaea</i>	23
2.4.6. Biện pháp phòng và trị Sán lá gan cho trâu, bò.....	24
2.4.7. Phương pháp xử lý số liệu	25

Chương 3. KẾT QUẢ VÀ THẢO LUẬN	26
3.1. Điều tra về điều kiện tự nhiên, xã hội và tình hình phát triển chăn nuôi trâu, bò ở tỉnh Lạng Sơn	26
3.1.1. Điều kiện tự nhiên	26
3.1.2. Tình hình phát triển chăn nuôi trâu, bò của tỉnh Lạng Sơn	27
3.2. Điều tra các yếu tố ảnh hưởng đến sự tồn tại và phát triển sán lá gan và bệnh do chúng gây ra	29
3.2.1. Các yếu tố xã hội	29
3.2.2. Các yếu tố tự nhiên	33
3.3. Nghiên cứu tình hình nhiễm sán lá gan ở trâu bò tại 03 địa điểm nghiên cứu	34
3.3.1. Tỷ lệ và cường độ nhiễm sán lá gan ở trâu, bò (Qua mổ khám)	34
3.3.2. Tỷ lệ và cường độ nhiễm sán lá gan ở trâu, bò tại 03 địa điểm nghiên cứu (Qua xét nghiệm phân)	35
3.4. Nghiên cứu vật chủ trung gian của sán lá gan	43
3.4.1. Thành phần loài của 2 loài ốc giống <i>Limnaea</i>	43
3.4.2. Kết quả xét nghiệm ốc <i>Limnaea</i> tìm ấu trùng sán lá gan	43
3.5. Nghiên cứu biện pháp phòng trừ bệnh sán lá gan	45
3.5.1. Thử nghiệm xác định hiệu lực của một số thuốc tẩy sán lá gan cho trâu, bò	45
3.5.2. Xác định độ an toàn của thuốc tẩy sán lá gan cho trâu, bò	48
3.5.3. Đề xuất biện pháp phòng trị sán lá gan cho trâu, bò	50
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ	52
TÀI LIỆU THAM KHẢO	54

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

STT	Tên viết tắt	Tên đầy đủ
1	%	Phần trăm
2	°C	Độ C
3	m ²	Mét vuông
4	cm ²	Centimet vuông
5	m ³	Mét khối
6	DTC	Dài thân chéo
7	<i>F. hepatica</i>	<i>Fasciola hepatica</i>
8	<i>F. gigantica</i>	<i>Fasciola gigantica</i>
9	cs	Cộng sự
10	g	Gam
11	kg	Kilogam
12	m	Mét
13	mg	Miligam
14	mm	Milimet
15	ml	Mililit
16	TT	Thể trọng
17	n	Dung lượng mẫu
18	<i>L. swinhoi</i> ; <i>L. viridis</i>	<i>Lymnae</i>
19	VN ²	Vòng ngực bình phương
20	P	Trọng lượng trâu, bò
21	TPLS	Thành phố Lạng Sơn

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1.	Phân chia các huyện, thành phố của tỉnh Lạng Sơn theo vùng sinh thái chăn nuôi	27
Bảng 3.2.	Số lượng trâu, bò của tỉnh Lạng Sơn năm 2011 - 2015	28
Bảng 3.3.	Phương thức chăn nuôi trâu, bò tại các địa điểm nghiên cứu.....	29
Bảng 3.4.	Thực trạng vệ sinh thú y đối với trâu, bò tại địa điểm nghiên cứu	30
Bảng 3.5.	Hiện trạng xử lý và sử dụng phân trâu, bò.....	31
Bảng 3.6.	Thực trạng vấn đề tẩy sát lá gan định kỳ cho trâu bò.....	32
Bảng 3.7.	Tỷ lệ và cường độ nhiễm sát lá gan ở trâu, bò.....	34
Bảng 3.8.	Tỷ lệ và cường độ nhiễm sát lá gan theo tuổi trâu	36
Bảng 3.9.	Tỷ lệ và cường độ nhiễm sát lá gan theo tuổi bò.....	36
Bảng 3.10.	Tỷ lệ nhiễm sát lá gan ở trâu, bò theo vùng	38
Bảng 3.11.	Tỷ lệ và cường độ nhiễm sát lá gan trâu bò theo phương thức chăn nuôi	40
Bảng 3.12.	Tỷ lệ và cường độ nhiễm sát lá gan theo mùa vụ	41
Bảng 3.13.	Tỷ lệ và cường độ nhiễm ấu trùng sát lá gan của ốc <i>Limnaea</i> tại các địa điểm nghiên cứu.....	44
Bảng 3.14.	Hiệu lực của thuốc tẩy sát lá gan trên trâu.....	46
Bảng 3.15.	Hiệu lực của thuốc tẩy sát lá gan trên bò	47
Bảng 3.16.	Độ an toàn của một số thuốc tẩy sát lá gan trên trâu	48
Bảng 3.17.	Độ an toàn của một số thuốc tẩy sát lá gan trên bò.....	49

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1.	Sơ đồ Chu trình vòng đời của sán lá gan.....	5
Hình 3.1.	Biểu đồ tình hình chăn nuôi trâu, bò ở tỉnh Lạng Sơn từ năm 2011 đến năm 2015.....	28
Hình 3.2.	Biểu đồ tỷ lệ nhiễm sán lá gan lớn ở trâu bò mổ khám.....	34
Hình 3.3.	Biểu đồ tỷ lệ nhiễm sán lá gan lớn ở trâu, bò theo tuổi.....	37
Hình 3.4.	Biểu đồ tỷ lệ nhiễm sán lá gan lớn theo mùa vụ ở trâu	42
Hình 3.5.	Biểu đồ tỷ lệ nhiễm sán lá gan lớn theo mùa vụ ở bò	43